

جایگاه بازار عمان در توسعه صادرات ایران

دریافت: ۹۷/۱۱/۱۳ پذیرش: ۹۸/۵/۱

علیرضا گرشاسبی^۱

چکیده

افزایش است و این امر فرصت مناسبی برای صادرکنندگان ایران و رقبای تجاری آن ایجاد خواهد کرد. مهمترین رقیب صادراتی ایران در حوزه خدمات فنی و مهندسی کشور هندوستان است که رقابت جدی با این کشور نیازمند سهولت در اعطای تسهیلات و هماهنگی میان نهادهای مالی صادراتی برای صدور ضمانت نامه است. همچنین با توجه به فرصت صادرات مجدد در کشور عمان پیشنهاد می شود که خدمات نهادهای مالی علاوه بر صادرات، حوزه صادرات مجدد را نیز دربرگیرد.

هدف این مقاله، بررسی اقتصاد عمان و جایگاه آن برای صادرات ایران است. از نظر ماهیت، این مقاله از نوع مروری و روش آن توصیفی-تفسیری است. نتایج به دست آمده نشان می دهد سهولت در ثبت شرکت ها و امکان مالکیت ۱۰۰ درصدی برای مالکان ایرانی، هزینه مناسب انجام کسب و کار و ارائه تسهیلات ۵۰ تا ۷۰ درصدی به پروژه ها سبب می شود تا امکان افزایش روابط تجاری دو طرف مقرون به صرفه باشد.

با سرمایه گذاری های زیرساختی در دست اجرا، تقاضا برای واردات کالاهای سرمایه ای، مواد خام و ماشین آلات در این کشور در حال

طبقه بندی JEL: F63, F23, F32

صادرات / صادرات مجدد / عمان / رابطه تجاری

۱. مقدمه و طرح مسأله

عمان یکی از کشورهای منطقه است که از ثبات سیاسی برخوردار بوده و دولت این کشور قبل و بعد از انقلاب، همیشه همراه ایران بوده است. همچنین، دولت و تجار کشور عمان در دوره تحریم‌ها، به تسهیل شرایط تجاری کشور کمک قابل توجهی کرده‌اند و به فکر منافع نامتعارف نبوده‌اند. در زمان مذاکرات ایران و غرب نیز این کشور نقش مثبتی ایفا کرده و همواره نقش مثبت میانجیگری بین ایران و دیگر کشورها را ایفا نموده است.

عمان از سال ۲۰۰۰ به عضویت سازمان جهانی تجارت درآمده و با جمعیت حدود ۴/۴ میلیون نفری خود حدود ۰/۱۵ درصد از واردات جهان در سال ۲۰۱۶ را به خود اختصاص داده است. بر اساس پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول، درآمد سرانه عمان بر اساس قدرت برابری خرید از بسیاری از کشورهای منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا بالاتر است و تا سال ۲۰۲۰ به طور متوسط سالانه ۱/۳۴ درصد رشد خواهد یافت. بر اساس طبقه‌بندی اخیر بانک جهانی نیز، عمان در گروه کشورهای با درآمد بالا طبقه‌بندی شده است. بنابراین می‌توان گفت بازار مصرف بالقوه‌ای برای کالاهای غیرنفتی در جوار مرزهای دریایی ایران قرار گرفته که طبق آمارهای گمرک تنها ۱/۲ درصد از سهم ارزشی بازار این کشور را در سال ۱۳۹۵ در اختیار داشته است.

عمان با توجه به دارا بودن امنیت نسبی بالا و نیز موقعیت جغرافیایی مناسب در دسترسی به بازارهای منطقه یکی از مقاصد مهم صادراتی و به‌ویژه صادرات مجدد به‌شمار می‌رود. هر چند توافقات کشور عمان با اعضای عضو و غیرعضو اوپک مبنی بر کاهش تولید نفت از یک سو و پایین بودن قیمت نفت خام از سوی دیگر، رشد تولید ناخالص داخلی عمان و قدرت خرید این کشور در جذب کالاهای وارداتی به‌ویژه خدمات فنی و مهندسی را محدود ساخت، پیش‌بینی می‌شود این کشور همچنان از بازارهای مهم تجاری ایران و رقبای آن باشد.

یکی از دلایل اصلی مورد توجه قرار گرفتن عمان به‌عنوان مقصد صادراتی مربوط به چشم‌انداز روشن رشد سرمایه‌گذاری در این کشور است. در حال حاضر، چندین پروژه به‌ویژه در بخش زیرساخت‌های حمل‌ونقل و واحدهای صنعتی و همچنین بخش گردشگری در دست اجرا است. با توجه به سرمایه‌گذاری‌های در دست اجرا در بخش زیرساخت‌ها، تقاضا برای واردات کالاهای سرمایه‌ای، مواد خام و ماشین‌آلات در این کشور در حال افزایش است و این امر فرصت مناسبی برای صادرکنندگان ایران و رقبای تجاری آن ایجاد خواهد کرد.

هرچند کشور عمان دارای جمعیت پایینی (حدود ۴ میلیون نفر) است و صادرات کالاهای مصرفی به این کشور در اولویت بعدی کشورها قرار دارد، با این حال به سبب عواملی همچون رشد سریع جمعیت این کشور، افزایش درآمد خانوار، توسعه شهرنشینی و مشارکت روزافزون زنان در بازار کار، انتظار می‌رود مصرف بخش خصوصی تا ۱۰ سال آتی رشد قابل توجهی را تجربه کند. این امر فرصت مناسبی برای توسعه صادرات کالاهای مصرفی به‌ویژه صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی به این کشور است. به‌منظور بررسی جایگاه اقتصاد عمان در توسعه روابط تجاری و سرمایه‌گذاری و نیز بررسی ظرفیت‌های این کشور در اتصال ایران به بازارهای دیگر کشورها، مقاله حاضر در پنج بخش تدوین شده است. در بخش اول، چشم‌انداز آتی اقتصاد عمان از منظر تنوع بخشی فعالیت‌های اقتصادی، نقش نفت و صنایع جایگزین آن در اقتصاد عمان، چشم‌انداز تولید ناخالص داخلی از منظر هزینه، چشم‌انداز سیاست‌های بخش بودجه و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در عمان بررسی شده است. در بخش دوم، دورنمای سیاسی و اجتماعی عمان مورد بررسی قرار گرفته شده است. در بخش سوم، جایگاه تجاری عمان با تأکید بر ترکیب تجارت، اقلام مهم صادراتی و وارداتی و شرکای تجاری مورد ارزیابی قرار گرفته است. در بخش چهارم، روابط تجاری

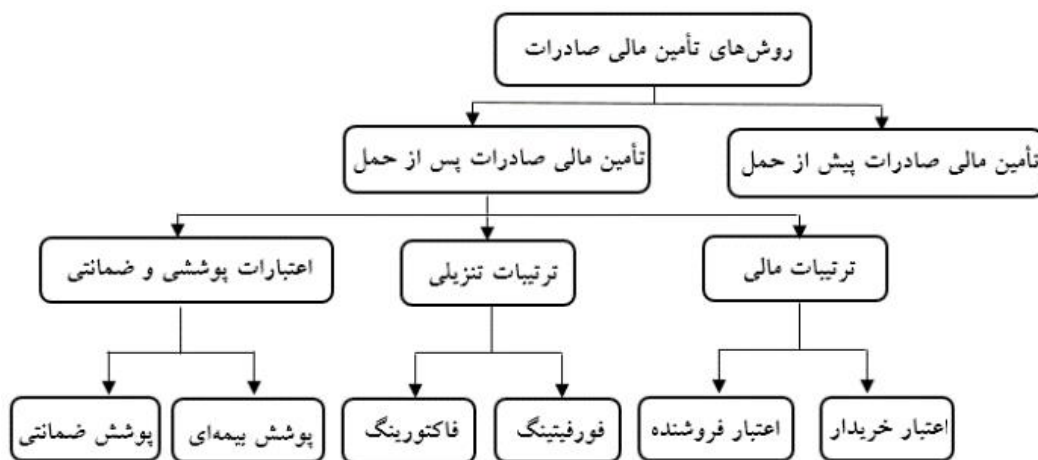
و سرمایه‌گذاری میان ایران و عمان تحلیل شده است. در بخش پایانی نیز جمع‌بندی و پیشنهادات ارائه شده است.

۲. ادبیات نظری تأمین مالی صادرات

تأمین مالی صادرات در حالت کلی در دو قالب تأمین مالی صادرات پیش از حمل و تأمین مالی صادرات پس از حمل انجام می‌پذیرد. تأمین مالی پیش از حمل عمدتاً شامل اعطای تسهیلات در قالب تجهیز کارگاه، خرید مواد اولیه طرح‌های صادراتی و به‌طور کلی سرمایه در گردش بنگاه‌های صادراتی می‌شود که می‌توانند از منابع درونی و یا منابع بیرونی (سیستم بانکی، بازار سرمایه، استقراض از بازارهای بین‌المللی، سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و ...) تأمین شوند که به دو صورت پول ملی و سایر ارزها قابل پرداخت است. تأمین مالی پس از حمل، مربوط به زمانی است که کالاها یا خدمات برای خریدار خارجی ارسال شده و یا در حال ارسال است. با توجه به آنکه، در اغلب

قراردادهای صادراتی میان زمان انجام صادرات کالا و خدمات و نیز دریافت وجوه حاصل از آن وقفه زمانی وجود دارد، صادرکنندگان برای پوشش این شکاف، برحسب نوع کالا، مقاصد و نوع قراردادهای صادراتی تأمین مالی می‌شوند. این شیوه تأمین مالی امکان فروش مدت‌دار کالاها و خدمات را از طریق ارائه اعتبارات صادراتی برای صادرکنندگان فراهم می‌سازد. نمودار (۱)، انواع روش‌های کلی تأمین مالی صادرات را نشان می‌دهد.

مطابق نمودار (۱)، تأمین مالی صادرات علاوه بر اعطای تسهیلات بانکی در قالب وام‌های سرمایه در گردش و ایجاد (پیش از حمل)، اعتبار خریدار و فروشنده و تنزیل اسناد صادراتی، پوشش‌های بیمه‌ای و ضمانتی را نیز در بر می‌گیرد. به عبارت دیگر اعتبارات صادراتی (پس از حمل) به صورت عام شامل ترتیبات مالی، بیمه‌ای و ضمانتی تقسیم می‌شود.

منبع: یافته‌های تحقیق

نمودار ۱- انواع روش‌های تأمین مالی صادرات

خارجی به صورت مدت‌دار منعقد می‌نماید و لذا می‌پذیرد که خریدار یا بانک خریدار، وجه کالا یا خدمات را از طریق اعتبار اسنادی و یا برات مدت‌دار به صورت اقساطی بپردازد.

ترتیبات مالی صادراتی معمولاً به دو صورت اعتبار خریدار و اعتبار فروشنده انجام می‌گیرد. در روش اعتبار فروشنده، صادرکننده قرارداد تجاری خود را با خریدار

به دست آوردن اطلاعات از سایت‌های رسمی و تارنمای نهادهای بین‌المللی، کشور عمان و داخل کشور استفاده شده است. ضمن آنکه مطالعات کیفی شامل مصاحبه نیز در بخش‌هایی از این مقاله مورد استفاده قرار گرفته شده است.

تنوع بخشی فعالیت‌های اقتصادی

چشم‌انداز عمان طی دهه آینده در مقایسه با آنچه در دهه اول قرن حاضر رقم خورد، چندان مطلوب نیست. پیش‌بینی می‌شود تولید نفت پس از یک جهش در سال‌های آینده دچار یک رکود طولانی مدت گردد. مگر آنکه قیمت نفت مجدد با افزایش روبه‌رو شود. اگرچه دولت عمان می‌تواند با اتکا بر سطح پایین بدهی دولتی و ثبات بخش بانکی، اقتصاد کشور را از گزند قیمت پایین نفت تا مدتی مصون نگاه دارد، اما لزوم اعمال اصلاحات در بخش بودجه و رکود در بازارهای پولی، تهدیدی برای رشد اقتصادی در عمان به شمار می‌روند. از این رو، متوسط نرخ رشد حقیقی GDP طی ده سال آینده ۲/۴ درصد پیش‌بینی می‌شود (در مقایسه با ۴/۴ درصد طی دهه گذشته). در این میان، چالش اصلی تنوع‌بخشی به فعالیت‌های اقتصادی جهت خلق صنایع خودکفا و نیرو بخشیدن به موتور رشد اقتصادی است.

همگام با بلوغ صنعت نفت شاهد تلاش‌ها در جهت تنوع‌بخشی به اقتصاد عمان هستیم و در این میان، افزایش قیمت نفت و متعاقباً افزایش درآمدهای دولت می‌تواند در به ثمر رسیدن این اقدامات تأثیرگذار باشد.

معمای نفت

اگرچه سرمایه‌گذاری دولت در بخش نفت و پروژه‌های احیای نفت در تغییر مسیر نزولی تولید نفت طی سال‌های ۲۰۰۷-۲۰۰۱ تأثیر مثبت داشت؛ اما روند رو به رشد فعلی تولید نفت پس از سال ۲۰۱۷ پایدار نخواهد بود و انتظار می‌رود حجم تولید پس از یک جهش کوتاه در سال ۲۰۱۸ مجدداً یک سیر نزولی بلندمدت را در پیش گیرد. با این وجود، با عنایت

در این صورت، بانک داخلی تسهیلاتی به میزان کل ارزش کالا به صادرکننده اعطا می‌کند و در مقابل اقساط پرداختی خریدار به صادرکننده را دریافت می‌کند. در روش اعتبار خریدار، کشور صادرکننده کالاها و خدمات برای حفظ و پایداری بازارهای خود و... اعتباراتی را در اختیار نهادهای اعتباری کشورهای واردکننده قرار می‌دهد که در این حالت صادرکننده به محض ارائه اسناد، وجه خود را از محل صادرات از بانک اعتباردهنده (خارجی) دریافت می‌کند.

ترتیبات تنزیلی تأمین مالی صادرات، به دو صورت فاکتورینگ تأمین مالی از طریق تنزیل موقت) و فورفیتینگ (تأمین مالی از طریق خرید دین) انجام می‌گیرد. فاکتورینگ به معنی خرید اسناد تجاری به قیمت کمتر از ارزش اسمی با حق رجوع به صادرکننده است؛ در این روش، صادرکننده با فروش مطالبات یا حساب‌های دریافتی صادراتی، مالکیت خود را به عامل‌ها منتقل می‌کند و عامل نیز مسئولیت ترتیبات بعدی با خریدار کالا را تحت نظر خویش می‌گیرد. در مقابل فورفیتینگ به معنی خرید اسناد تجاری به قیمت کمتر از ارزش اسمی بدون حق رجوع به صادرکننده است؛ این امر قبل از انعقاد قرارداد فروش با خریدار کالا صورت می‌گیرد.

علاوه بر ترتیبات مالی و تنزیلی در اعتبارات صادراتی، ترتیبات ضمانتی و بیمه‌ای نیز وجود دارد که از سوی نهادهای اعتباردهنده ارائه می‌شود. این امر از یکسو این اطمینان را برای صادرکنندگان به وجود می‌آورد که در صورت بروز هرگونه مخاطره، ریسک وی پوشش داده می‌شود و از سوی دیگر، با ارائه انواع ضمانت‌نامه‌ها فرایند اخذ اعتبارات صادراتی از نهادهای ذی‌ربط و نیز پیش‌شرط‌های مورد نیاز برای صادرات خدمات را با سهولت بیشتری امکان‌پذیر سازد.

۳. روش تحقیق

بررسی صورت گرفته شده در این مقاله با استفاده از مجموعه‌ای از روش‌های کتابخانه‌ای، تحلیل محتوا، مطالعات کیفی و بررسی‌های آماری انجام شده است. برای

به حجم ذخایر کنونی، پیش بینی می شود حجم تولید نفت این کشور تا سال ۲۰۲۶ به حدود ۸۲۰ هزار بشکه در روز برسد.

جدول ۱- پیش بینی بلندمدت متغیرهای کلان

۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	
۹۰٫۷	۸۶٫۴	۸۲	GDP اسمی (میلیارد دلار)
۲٫۴	۲٫۷	۲٫۷	رشد GDP حقیقی (درصد)
۵٫۱	۵	۴٫۸	جمعیت (میلیون نفر)
۲۰۱۰۲	۱۹۲۸۹	۱۸۴۳۸	درآمد سرانه (دلار آمریکا)
۳	۳	۲٫۵	متوسط تورم (درصد)
۱٫۵	-۱٫۲	-۵٫۶	نسبت تراز تجاری به GDP (درصد)
۰٫۳۸	۰٫۳۸	۰٫۳۸	متوسط نرخ ارز ریال عمان / دلار آمریکا

منبع: منابع ملی عمان و BMI

بخش زیرساخت ها و افزایش حقوق در بخش دولتی محقق گشته است. به طور کلی، عمان درآمدهای نفتی را صرف تأمین مالی زیرساخت های اقتصادی و اجتماعی کرده است که این امر در توسعه حمل و نقل و بخش صنعت و همچنین بهبود قابل توجه کیفیت آموزش و بهداشت در این کشور و لذا اشتغال بخش دولتی نمود یافته است. پیش بینی می شود مصرف بخش دولتی طی یک دهه آتی سالانه ۲/۴ درصد (در مقایسه با ۶/۱ درصد طی دوره ۲۰۱۰-۲۰۱۶) رشد کند. با احتساب عواملی همچون رشد سریع جمعیت، افزایش درآمد خانوار، توسعه شهرنشینی و مشارکت روزافزون زنان در بازار کار، انتظار می رود مصرف بخش خصوصی تا پایان دهه حاضر (سال ۲۰۲۰) از ثبات کافی برخوردار مانده و طی سال های منتهی به ۲۰۲۱ حدود ۳/۲ درصد (در مقایسه با رقم ۶ درصد طی دوره ۲۰۱۰-۲۰۱۵) رشد کند.

صنایع جایگزین نفت

چشم انداز سیاست های بخش بودجه و بدهی های دولت انتظار می رود دولت عمان به منظور جبران کسری بودجه خود، همچنان به صدور اوراق بدهی در بازارهای جهانی ادامه دهد. انتظار می رود نسبت کسری بودجه دولت به GDP از ۱۷/۸ و ۱۶/۳ درصد طی سال های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ طی سال های ۲۰۱۸-۲۰۱۹ به ترتیب به ۱۰/۶ و ۷/۵ درصد تنزل کند. گفتنی است طی پنج سال منتهی به نیمه دوم سال ۲۰۱۴ (مصادف با آغاز سیر نزولی قیمت نفت)، نسبت کسری بودجه به GDP، ۰/۷- درصد بود که این امر بر وابستگی اقتصاد عمان به درآمدهای نفتی دلالت دارد.

سرمایه گذاری مستقیم خارجی در عمان

جذب سرمایه گذاری مستقیم خارجی در عمان همچنان به سطوح سال های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ نرسیده است. در سال های ۲۰۱۶-۲۰۱۲ مجموعاً ۲۷۶ پروژه از سوی ۱۹۱ بنگاه در این کشور انجام شد. عمده این سرمایه گذاری ها مربوط به کشورهای ایالات متحده آمریکا، امارات متحده عربی،

عمان در ابتدای سال ۲۰۱۶ برنامه اقتصادی ۲۰۲۰-۲۰۱۶ خود را آغاز کرد. طبق این برنامه، عمان درصدد است فعالیت هایی همچون تولید صنعتی، معادن، حمل و نقل و گردشگری را با هدف تنوع بخشی به اقتصاد این کشور توسعه بخشد. در این طرح که تداوم کسری بودجه به عنوان پیش فرض گرفته شده، سهم نفت از GDP حدود ۲۲ درصد بوده و بر همکاری میان دولت-بخش خصوصی (PPP) [۱] تأکید ویژه شده است. عمان همچنین منابع قابل توجهی را به سرمایه گذاری در زیرساخت ها اختصاص داده تا زمینه برای توسعه تجارت و حمل و نقل فراهم شود. سایر بخش ها از جمله پتروشیمی، تولید سیمان و ذوب آلومینیوم رویکرد صادرات محور داشته و وابستگی شدیدی به ذخایر غنی انرژی این کشور و حمایت های دولت دارند.

چشم انداز تولید ناخالص داخلی از منظر هزینه

رشد سریع اقتصاد عمان طی چند سال اخیر عمدتاً به واسطه افزایش تولید و قیمت نفت و تزریق درآمدهای حاصل در

هندوستان، اسپانیا، سنگاپور و قطر مهم‌ترین سرمایه‌گذاران خارجی در عمان هستند. شرکت‌های Omaxine (از آمریکا)، Sacyr Vallehermoso از اسپانیا، Majid Al Futtaim Group از امارات، LG از کره جنوبی و Qatari Diar از قطر مهم‌ترین شرکت‌های سرمایه‌گذار در عمان در دوره مورد اشاره بوده است. علاوه بر این، املاک و مستغلات، خدمات کسب و کار، محصولات شیمیایی، هتلداری و توریست، فلزات، خدمات مالی، ارتباطات، مواد غذایی، ماشین‌آلات صنعتی و خدمات فنی و مهندسی مهم‌ترین بخش‌هایی هستند که بیشترین سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی را جذب کرده‌اند. در ارتباط با زیرساخت‌های توسعه صادرات و سرمایه‌گذاری اقدامات عمان را می‌توان به صورت زیر خلاصه کرد:

الف. موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی. ۳۸ موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری دوجانبه میان عمان و سایر کشورها امضا شده است که از این میان ۲۵ موافقت‌نامه در حال اجرا است. کشورهای چین، ترکیه و ایران جزء کشورهای مهمی هستند که موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری دو جانبه با عمان دارند. توافق‌نامه سرمایه‌گذاری دو جانبه عمان و هندوستان نیز در ۲۲/۳/۲۰۱۷ به پایان رسیده است.

ب. موافقت‌نامه‌های همکاری اقتصاد و سرمایه‌گذاری. در حال حاضر عمان ۱۲ موافقت‌نامه اقتصادی و سرمایه‌گذاری در حال اجرا دارد که عمده آن در قالب شورای همکاری خلیج فارس با طرف‌های دیگر منعقد شده است. در این ارتباط، هندوستان نیز در قالب موافقت‌نامه همکاری اقتصادی با شورای خلیج فارس با عمان همکاری دارد که طبق ماده ۳ این موافقت‌نامه، توسعه تجارت، گسترش همکاری‌های نهادهای درگیر در تجارت، آموزش و انتقال فناوری مهم‌ترین اهداف همکاری‌ها است. کمیته مشترکی تحت این موافقت‌نامه مسئول توسعه همکاری‌ها اقتصادی است.

ج. مناطق آزاد. عمان راه‌اندازی و بهره‌برداری از کسب و کارهای خارجی در مناطق آزاد را با استفاده از مشوق‌های خاص، امتیازها، و ایجاد سهولت‌ها طبق قانون مناطق آزاد تشویق می‌کند. سه منطقه آزاد فعال در عمان مشتمل بر شهرک صنعتی سوهار در شمال، بندر صلاله در جنوب و دقوم در منطقه ساحلی مرکزی است.

۴. تجزیه و تحلیل اقتصادی - سیاسی و یافته‌ها

الف: بررسی دورنمای سیاسی و اجتماعی عمان

عمان در صدد سیاست خارجی مستقل

ساختار سیاسی کشور عمان پادشاهی بوده و دارای دو مجلس به نام‌های الدوله والشورا است. مجلس الدوله با ۵۹ عضو توسط پادشاه منصوب می‌شوند و مجلس الشورا با ۸۴ عضو که در انتخابات شبه دموکراتیک انتخاب می‌شوند. پارلمان دارای قدرت قانون‌گذاری محدود بوده و احزاب سیاسی حق فعالیت ندارند. کابینه متشکل از ۳۰ وزیر توسط سلطان انتخاب شده و هیچ‌گونه سیستمی برای انتخاب جانشین سلطان وجود ندارد. با این اوصاف، کشور عمان همچنان سیاست خارجی نسبتاً مستقلی را به ویژه در قبال ایران و با توجه به ناکامی عربستان جهت تسلط بر قطر و کمزنگ شدن احتمال اتخاذ سیاست مشابه در قبال عمان، در پیش خواهد گرفت. با وجود مخالفت عربستان و امارات متحده عربی، عمان به واسطه وجود منافع اقتصادی و سیاسی، روابط سیاسی-اقتصادی مطلوبی با ایران دارد و در طول مدتی که قطر از سوی عربستان تحت فشار بود، کمک‌های متعددی جهت تضمین خطوط تأمین در این کشور ارسال کرد. در همین حین، عمان به عنوان یکی از اعضای شورای همکاری کشورهای عرب خلیج فارس به سرپرستی عربستان سعودی، در تأمین امنیت منطقه مشارکت دارد. عمان با رویکردی عملگرا و فارغ از نزاع‌های مذهبی، روابط خود با هر دو گروه را حفظ نموده و درصد پیشبرد اهداف خود مبنی بر تنوع بخشی فعالیت‌های

اقتصادی، تضمین منابع ارزان انرژی و حفظ امنیت ملی است.

تغییرات اجتماعی و جمعیتی در عمان

جمعیت ۴ میلیونی عمان با آهنگی سریع در حال افزایش بوده و حدود ۴۰ درصد از جمعیت این کشور را افراد کمتر از ۱۵ سال تشکیل می‌دهند. این پدیده، ایجاد اشتغال را به یکی از چالش‌های جدی مبدل ساخته و از طرفی با نفوذ جامعه مدرن جهانی و روند رو به رشد دانشجویان عمانی در حال تحصیل خارج از کشور، ساختار جامعه قبیل‌ای سنتی که چارچوب سیاسی عمان بر آن استوار است را تهدید می‌کند و این احتمال وجود دارد که نسل جوان خواستار نوگرایی در چارچوب سیاسی حاضر شوند.

علی‌رغم روند رو به رشد جمعیت، جمعیت افراد بومی عمان هنوز بسیار پایین بوده و در حدود ۲ میلیون نفر است. در حال حاضر، ۱/۵ میلیون نفر مهاجر در عمان زندگی می‌کنند که اکثر آن‌ها متعلق به شبه جزیره هندوستان بوده‌اند و اقتصاد عمان وابستگی شدید به نیروی کار مهاجر دارد. پایین بودن ریسک‌های مربوط به مزایای کارگران و هم‌چنین حضور گسترده کارگران مهاجر در کشور عمان، فضای مناسبی را برای سرمایه‌گذاران فراهم کرده است. با این حال، عمان می‌تواند با پایین آوردن حداقل دستمزد و بهبود اشتغال در کشور از مزایا و فرصت‌های بیشتری نیز بهره‌مند گردد. عمان در رتبه‌بندی مربوط به هزینه‌های نیروی کار در شاخص ریسک بازار کار BMI امتیاز ۳۳/۸ (از ۱۰۰) را کسب نموده و بدین ترتیب از بین ۱۸ کشور منطقه منا در جایگاه هفدهم و در بین ۲۰۱ کشور جهان در رتبه ۱۸۱ قرار گرفته است.

ریسک‌های عملیاتی عمان

عمان از حیث شاخص ریسک عملیاتی عملکرد مطلوبی داشته و به واسطه برخورداری از فرصت‌ها و مزیت‌های مختلف، ریسک کمتری نسبت به هم‌تایان منطقه‌ای خود

دارد. در مجموع، عمان به اعتبار سطح پایین مالیات و جرم، زیرساخت‌های مناسب و برخورداری از امکانات مناسب و بوروکراسی شفاف، کشور امنی برای سرمایه‌گذاری به حساب می‌آید. عمان در بین ۲۰۱ کشور، با کسب امتیاز ۶۱/۵ (از ۱۰۰) در رتبه ۴۹ شاخص ریسک عملیاتی قرار دارد و از این حیث چهارمین کشور جذاب برای سرمایه‌گذاری در بین کشورهای مناقم‌داد می‌شود.

چارچوب قانونی

عمان به لطف بوروکراسی متعادل و فضای مناسب قانونی، امتیاز بالایی در شاخص ریسک سرمایه‌گذاری و تجارت BMI کسب نموده و سرمایه‌گذاران می‌توانند با بهره‌گیری از بوروکراسی مناسب در این کشور، کسب و کار خود را راه‌اندازی نمایند. در این میان، چارچوب منظم قانونی در حمایت از حقوق مالکیت معنوی بر مزیت عمان برای جذب سرمایه‌گذاران می‌افزاید. عمان از یک نظام قانونی جامع، متشکل از دادگاه‌های درجه‌بندی شده بر مبنای قانون آنگلو ساکسون و اسلام بهره‌مند بوده و التزام به قانون در بین اقشار جامعه امری رایج و جا افتاده است. در مجموع، عمان برای ریسک قانونی امتیاز ۶۴/۶ (از ۱۰۰) را کسب نموده و در بین کشورهای مناقم‌داد در رتبه چهارم قرار می‌گیرد.

بزرگ‌ترین ریسکی که سرمایه‌گذاران را در عمان تهدید می‌کند طولانی بودن پروسه رسیدگی به مشکلات مربوط به ناتوانی در پرداخت دیون (Resolution Time for Insolvency) است که به‌طور متوسط ۴ سال به طول می‌انجامد (۲/۳ سال کندتر از متوسط کشورهای OECD) و عمان از این حیث در رتبه یازدهم کشورهای منطقه منا قرار گرفته است. به‌طور کلی، برای راه‌اندازی کسب و کار جدید در عمان پنج رویه وجود دارد که جمعاً هفت روز به طول می‌انجامد و عمان از این حیث در رتبه نخست منطقه منا جای دارد.

ب: بررسی داده‌های تجاری عمان

شرکت ثبت کرد. در سرزمین اصلی نیز همین شرایط، برای ایرانی‌ها وجود دارد. البته فعالان اقتصادی دیگر کشورها می‌توانند با حداقل ۳۰ درصد شراکت با عمانی‌ها، شرکت ثبت کنند و به توسعه روابط تجاری و اقتصادی بپردازند.

ترکیب تجارت

ترکیب وادرات کشور عمان بیانگر سهم ۳۳/۹۷ درصدی مواد مصرفی از کل واردات این کشور است. با توجه به افزایش فروش محصولات صنعتی این کشور در سال ۲۰۱۶ حدود ۲۵/۲۳ درصد از واردات این کشور در این سال را مواد واسطه‌ای و ۲۱/۸۲ درصد را کالاهای سرمایه‌ای تشکیل داده است (جدول ۲).

جدول ۲- ترکیب صادرات و واردات عمان در سال ۲۰۱۶

شرح	ارزش (میلیارد دلار)	سهم (درصد)
صادرات مواد اولیه	۱۳,۶	۵۵,۹
واردات مواد اولیه	۱,۷	۷,۷۳
صادرات مواد واسطه‌ای	۳,۷	۱۵,۰۸
واردات مواد واسطه‌ای	۵,۹	۲۵,۲۳
صادرات مواد مصرفی	۴,۰۶	۱۶,۵۹
واردات مواد مصرفی	۷,۹	۳۳,۹۷
صادرات کالاهای سرمایه‌ای	۰,۵	۲,۲۷
واردات کالاهای سرمایه‌ای	۵,۰۱	۲۱,۸۲

منبع: WITS

کالاهای عمده صادراتی عمان

از منظر گروه‌های کالایی عمده صادراتی، ترکیب صادرات کشور عمان نشان‌دهنده سهم ۶۳/۴ درصدی نفت از درآمدهای صادراتی این کشور در سال ۲۰۱۶ بوده است [۳] و از این رو، نفت مهمترین کالای صادراتی این کشور به‌شمار می‌رود و صادرات سایر کالاها در مجموع، سهمی حدود ۳۷ درصد داشته‌اند. گروه‌های کالایی شامل سوخت‌های

اقتصاد عمان یک اقتصاد باز است. این کشور در سال ۲۰۱۶ با صادرات کالا حدود ۲۵ میلیارد دلار و واردات حدود ۲۳ میلیارد دلار، سهم حدود ۰/۱۵ درصدی از کل تجارت جهانی را به خود اختصاص داده است. امضای تفاهم‌نامه‌های تجارت آزاد با سایر کشورها، عمان را در دستیابی به یک اقتصاد باز یاری رسانده است. این کشور به دنبال امضای تفاهم‌نامه تجارت آزاد با اتحادیه اروپا، چین و ژاپن است و مشابه آن را در سال ۲۰۰۶ با آمریکا امضا کرد [۲]. مقررات گمرکی نسبتاً کم در این کشور باعث شده موانع تجاری زیادی وجود نداشته باشد. عمده کالاهای تولید شده در کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس (GCC) در صورت همراه داشتن گواهی از مبدأ از پرداخت عوارض گمرکی معاف هستند. با این حال واردات نوشابه‌های الکلی، توتون و تنباکو، گوشت خوک مواردی هستند که مشمول بالاترین نرخ تعرفه (۱۰۰ درصد) در این کشور هستند. دارایی‌های قابل توجه این کشور به خصوص در حوزه زیرساخت‌های تجاری مانند بنادر با کیفیت بالا، توسعه تجارت را در این کشور تسهیل کرده است.

چشم‌انداز صادرات عمان نیز بیانگر آن است که با تداوم اقدامات مربوط به توسعه ظرفیت صنایع کارخانه‌ای و زیرساخت‌های حمل و نقل و لجستیک و هم‌چنین رشد صادرات فلزات و محصولات پتروشیمی و افزایش واردات از سوی ایران، صادرات عمان طی سال‌های آینده رشد ملایم و باثباتی را تجربه خواهد کرد. از سویی با توجه به سیاست‌های انقباضی در بخش بودجه، رشد آهسته‌تری برای واردات پیش‌بینی می‌شود؛ اما با توجه به سرمایه‌گذاری‌های در دست اجرا در بخش زیرساخت‌ها، تقاضا برای واردات کالاهای سرمایه‌ای، مواد خام و ماشین‌آلات همچنان پابرجا خواهد بود.

در عمان، ایرانی‌ها به راحتی می‌توانند شرکت ثبت کنند. در مناطق آزاد عمان می‌توان با ۱۰۰ درصد سهام خارجی،

معدنی، محصولات شیمیایی آلی، آلومینیوم و مصنوعات آن به ترتیب با دارا بودن سهم ۶۳/۴ درصد، ۱۰/۱ درصد و ۳/۶ درصد مهمترین گروه کالاهای صادراتی کشور عمان را تشکیل می دهند.

اقلام عمده وارداتی عمان

در سال ۲۰۱۶ حدود ۱۳/۴ درصد از واردات این کشور مربوط به راکتورهای هسته‌ای، دیگ بخار و ماشین‌آلات مکانیکی بوده است. طی سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۶ تغییر چندانی در گروه کالاهای وارداتی کشور عمان رخ نداده است. سوخت‌های معدنی با سهم ۸/۷ درصد، ماشین‌آلات و دستگاه‌های برقی با سهم ۷/۴ درصد و مصنوعات از چدن، آهن و فولاد با سهم ۵/۱ درصد در رتبه‌های بعدی واردات این کشور قرار دارند.

شرکای عمده تجاری عمان

مهمترین شرکای صادراتی کشور عمان، کشورهای چین با ۱۰/۶ میلیارد دلار، امارت متحده عربی با ۱/۸ میلیارد دلار، هندوستان با ۹۲۴ میلیون دلار هستند (جدول ۳).

جدول ۳- شرکای عمده صادراتی عمان در سال ۲۰۱۶

کشور	صادرات (میلیون دلار)	سهم (درصد)
چین	۱۰۶۶۴,۸	۴۳,۶
امارات	۱۸۴۱,۴	۷,۵
هندوستان	۹۲۴	۳,۸
آمریکا	۸۱۱,۷	۳,۳
عراق	۷۵۹,۱	۳,۱
عربستان	۷۰۹,۶	۲,۹
ژاپن	۶۰۸,۱	۲,۵
کره جنوبی	۵۶۰,۳	۲,۳

منبع: WITS

در واردات نیز مهمترین شرکای تجاری عمان کشورهای امارات متحده عربی با بیش از ۱۰ میلیارد دلار، چین ۱/۱ میلیارد دلار، هندوستان ۱/۱ میلیارد دلار هستند (جدول ۴).

جدول ۴- شرکای عمده وارداتی عمان

کشور	واردات (میلیون دلار)	سهم (درصد)
امارات	۱۰۴۸۰,۵	۴۵,۰۶
چین	۱۱۲۵,۲	۴,۸۴
هندوستان	۱۱۲۱,۹	۴,۸۲
عربستان	۸۱۳,۲	۳,۵۰
آمریکا	۷۶۶,۹	۳,۳۰
ایران	۶۴۲,۲	۲,۷۶
ژاپن	۵۰۶,۳	۲,۱۸
برزیل	۳۷۵,۱	۱,۶۱
سنگاپور	۳۵۶,۴	۱,۵۳

منبع: WITS

همان‌طور که مشخص است هندوستان یکی از عمده صادرکنندگان به عمان و رقیبی جدی برای ایران به‌ویژه در صادرات فنی و مهندسی است.

ج: بررسی روابط تجاری عمان و ایران

عمان همواره تمایل خود را برای تجارت با ایران و ایجاد روابط دوستانه نشان داده است. پتانسیل‌های اقتصادی موجود در کشور عمان برای صادرات مواد اولیه کالا به این کشور، با توجه به افزایش رشد صنعتی این کشور برای تجارت ایرانی مزیت بسیاری دارد. تجارت ایران و عمان در پنج سال اخیر نشان‌دهنده روند صعودی صادرات و واردات و نیز مثبت بودن تراز تجاری ایران با این کشور بوده است. با این حال، شکاف تجاری میان دو کشور، همواره در نوسان بوده است (جدول ۵).

جدول ۵- صادرات ایران به عمان و واردات از این کشور طی سال‌های ۱۶-۲۰۱۲ (میلیون دلار)

شرح	۲۰۱۲	۲۰۱۳	۲۰۱۴	۲۰۱۵	۲۰۱۶
صادرات	۲۰۶,۱	۵۶۱,۲	۳۴۶,۳	۲۹۷,۷	۶۴۲,۲
واردات	۱,۵۷	۵,۵۶	۲,۹۳	۲۲۸,۴	۲۲۴,۲
تراز تجاری	۲۰۴,۵	۵۵۵,۶۴	۳۴۳,۳	۶۹,۲۹	۴۱۷,۹

منبع: WITS

اقلام عمده صادراتی ایران به عمان

در سطح کدهای ۴ رقمی مهمترین اقلام صادراتی ایران به کشور عمان شامل روغن‌های نفتی و روغن‌های حاصل از مواد معدنی قیری غیرخام به ارزش ۳۴۹ میلیون دلار بوده است. محصولات نیمه تمام از آهن و یا از فولادهای ممزوج با ارزش ۷۶/۶ میلیون دلار و قیر و آسفالت با ارزش ۷۲/۷ میلیون نیز در رتبه‌های دوم و سوم اقلام صادراتی از سوی ایران به کشور عمان قرار گرفته‌اند (جدول ۶).

جدول ۶- اقلام عمده صادراتی ایران به عمان در سال ۲۰۱۶ - HS چهار رقمی

کد کالا	گروه کالایی	ارزش - میلیون دلار
۲۷۱۰	روغن‌های نفتی و روغن‌های حاصل از مواد معدنی قیری غیرخام	۳۴۹,۷۲
۷۲۰۷	محصولات نیمه تمام از آهن و یا از فولادهای ممزوج	۷۴,۶۲
۲۷۱۴	قیر و آسفالت	۷۲,۷۱
۰۱۰۴	حیوانات زنده از نوع گوسفند و بز	۴۱,۰۵
۷۲۰۸	محصولات تخت نورد شده از آهن و فولادهای غیر ممزوج	۳۵
۷۲۰۳	محصولات آهنی حاصل از احیای مستقیم کلوخه‌های معدنی آهن	۱۰,۶۱
۷۲۲۸	سایر میله‌ها، از سایر فولادهای ممزوج؛ پروفیل، از سایر فولادهای ممزوج؛ میله‌های توخالی برای حفاری، از فولادهای ممزوج یا غیرممزوج.	۷,۸۷
۲۵۲۳	سیمان پرتلند، سیمان آلومینوسیمان سوپر سولفاته و سیمان هیدرولیک مانند حتی رنگ شده پودر نشده موسوم به کلینکر	۷,۵۸
۲۶۰۱	سنگ آهن و کنسکانت‌های آن	۶,۴۷
۷۴۰۳	مس تصفیه شده و آلیاژهای مس به صورت کار نشده	۴,۶۴

منبع: WITS

علی‌رغم فرصت مناسب بازار عمان برای ایران، صادرات به این کشور با اهداف مطلوب فاصله معنی‌داری دارد و عمدتاً به علت فقدان برنامه‌های بلندمدت برای حضور در بازار این کشور و عملکرد مناسب رقبا صادرات همچنان در سطوح پایین است.

پیش‌شرط‌های توسعه روابط تجاری (با تأکید بر جنبه تأمین مالی) کشور عمان به جهت موقعیت جغرافیایی و امنیت نسبتاً بالا بازار مناسبی برای صادرات کالاها و خدمات (به‌ویژه خدمات فنی و مهندسی) محسوب می‌شود؛ ضمن آنکه این کشور به دلیل برخورداری از قوانین و مقررات تسهیل‌کننده گمرکی، ظرفیت مناسبی از حیث صادرات مجدد برخوردار است. به این صورت که می‌توان با انجام سرمایه‌گذاری برای ایجاد کارخانه‌های بسته‌بندی، سردخانه‌ها و انبارسازی، کالاها را با گواهی مبدأ عمان به کشورهای ثالث صادر کرد. یکی از الزامات اساسی در خصوص توسعه صادرات به کشور عمان بحث تأمین مالی صادرات است. در این ارتباط نکات مهمی به شرح زیر قابل ارائه است:

- پیش‌شرط اساسی و لازم جهت گسترش مبادلات تجاری و توسعه تأمین مالی صادرات، وجود کانال ارتباطی بانکی مناسب میان دو کشور است. به علت عدم وجود روابط بانکی مکفی میان ایران و عمان به‌ویژه در دوره تحریم‌ها، هزینه‌های انتقال پول و سرمایه بسیار بالا بود که این امر صادرات ایران به این کشور را محدود کرده بود. با این حال در یکسال منتهی به شش ماهه اول سال ۱۳۹۶ روابط بانکی ایران با عمان بهبود پیدا کرد؛ به نحوی که انتقال پول، گشایش اعتبارات اسنادی از طریق دو بانک سوهار و مسقط انجام می‌شود (عمدتاً از طریق بانک سامان و بانک خاورمیانه) و زمینه‌های قراردادهای اجاره و خرید و ثبت شرکت در عمان با ارائه مستندات مورد نیاز انجام شد. همچنین، لازمه استفاده شرکت‌های بازرگانی از مبادلات بانکی آن است که شرکت

- اگر شرکت تدوین‌کننده FS [۶] معتبر باشد FS می‌تواند به عنوان بخشی از ضمانت پذیرفته شود.
- در ارتباط با تأمین مالی صادرات خدمات فنی و مهندسی از منابع داخلی، دو نوع اعتبار فروشنده و اعتبار خریدار قابل استفاده است. با توجه به ریسک نوسانات نرخ ارز کشور تمایلی برای اعطای تسهیلات ارزی در قالب اعتبار فروشنده از سوی بانک‌ها و صندوق توسعه ملی وجود ندارد؛ ضمن آنکه سابقه تاریخی نیز نشان می‌دهد که در گذشته تسهیلات ارزی به صادرکنندگان در قالب اعتبار فروشنده اعطا شده که با توجه نوسانات نرخ ارز کشور، بازپرداخت آن با مشکل مواجه شده است. با این حال، به دلیل آنکه کشور عمان دارای نظام نرخ ارز ثابت است و ریسک نوسانات ریال کشور عمان پایین است، ارائه تسهیلات ارزی (به صورت ریال عمان) به پیمانکاران ایرانی (به ویژه در پروژه‌های BOT و BOO به ترتیب معنای ساخت، بهره‌برداری، انتقال و ساخت، بهره‌برداری، مالکیت) و نیز سرمایه‌گذاران جهت توسعه صادرات مجدد، می‌تواند انگیزه فعالیت‌های آن‌ها را افزایش دهد.
- یکی از ظرفیت‌هایی که می‌تواند برای تأمین مالی صادرات به کشور عمان مورد استفاده قرار گیرد، ظرفیت اعتبارات خریدار حدود ۲ میلیارد دلار با نرخ تمام شده حدود ۳/۵ درصد است. در واقع با ایجاد خط اعتباری به بانک‌های عمان از طریق بانک توسعه صادرات، پیمانکاران ایرانی می‌توانند از این منبع مالی استفاده نمایند.

۵. نتیجه‌گیری و توصیه‌های سیاستی

عمان با رتبه فضای کسب و کار ۴۸ کشوری امن برای سرمایه‌گذاری است. تورم در عمان زیر ۳ درصد بوده و نرخ سود تسهیلات بانکی در این کشور پایین است. عمان، بازار

مورد نظر در عمان به ثبت رسیده باشد. در این ارتباط لازم به ذکر است که ایجاد شرکت‌های صادرکننده و واردکننده (بازرگانی) در منطقه آزاد سوهار و نیز شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی و سرمایه‌گذاری جهت توسعه صادرات مجدد در منطقه آزاد دقوم مناسب است.

- محدودیت اصلی در تأمین مالی صادرات به کشور عمان، مسأله ضمانت‌نامه‌های بانکی است. به رغم آنکه کارمزدهای صدور ضمانت‌نامه بانکی بر اساس مصوبه شورای پول و اعتبار (شماره ۹۵/۲۱۸۵۴۶ مورخ ۱۳۹۵/۷/۱۱) در حد مناسبی تعیین شده است (معمولاً ۰/۵ تا ۰/۷۵ درصد) [۴]، بانک‌ها تمایل کمتری به ارائه اینگونه خدمات دارند. همچنین در عمل نرخ‌های کارمزد بیشتری از صادرکنندگان اخذ می‌شود (معمولاً بین ۱/۵ تا ۲ درصد).

- صادرات خدمات فنی و مهندسی به کشور عمان یکی از ظرفیت‌های مهم برای صادرات کشور محسوب می‌شود. با توجه به بهبود روابط بانکی میان ایران و عمان و رتبه پایین ریسک این کشور (رتبه ۲ از ۷) [۵]، امکان حمایت مالی از پیمانکاران ایرانی از طریق بانک‌های عمان و منابع داخلی وجود دارد. در واقع بانک‌های عمان تا ۷۰ درصد ارزش پروژه به شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی تسهیلات اعطا می‌کنند. البته این امر منوط به آن است که اولاً مستندات قرارداد پروژه به صورت استاندارد بین‌المللی ارائه شود و گشایش‌های اسنادی توسط بانک‌ها نیز صورت پذیرد و ثانیاً، مسأله ضمانت حل شود چرا که در کشور ایران ضمانت بازپرداخت ارزی توسط بانک‌ها ممنوع است. از این رو صدور ضمانت‌نامه بانکی که محدودیت اصلی پیمانکاران ایرانی در چند سال اخیر بوده به صورت‌های مختلفی در عمان امکان‌پذیر است.

خوبی برای محصولات ایرانی است و علاوه بر این می‌تواند پل مناسبی برای دسترسی به بازارهایی باشد که به دلایل سیاسی، ارتباط خودشان را با ایران قطع کرده‌اند و یا در سطوح پایین قرار دارد. تجارت عمان با کشورهای آفریقایی از سابقه طولانی و تاریخی برخوردار است و از طریق تجار عمانی، راحت‌تر می‌توان به بازار آفریقا دسترسی داشت.

علاوه بر این، با توجه به زیرساخت‌های عمان در حوزه تجاری (۲۵ موافقت‌نامه سرمایه‌گذاری دو جانبه در حال اجرا با کشورهای همچون چین، ترکیه و ایران و ۱۲ موافقت‌نامه اقتصادی-سرمایه‌گذاری) و همچنین برخورداری از زیرساخت‌های سخت‌افزاری همچون مناطق آزاد سوهار، صلاله و دوقوم، فرصت‌های قابل ملاحظه صادرات مجدد کالاها و خدمات را ایجاد می‌کند.

تجار عمانی و ایرانی می‌توانند ارتباط عمان و کشورهای آسیای میانه را توسعه داده که نتیجه آن، افزایش سهم ترانزیت و روابط تجاری ایران خواهد بود. همکاری تجاری بیشتر ایران و عمان، نقش ترانزیتی هر دو کشور را در منطقه ارتقا می‌دهد. تجار ایرانی به پایگاه‌هایی در کشورهای دیگر نیاز دارند. در اغلب کشورهای همسایه، ثبت شرکت خارجی غیرممکن یا بسیار سخت است. در عمان، ایرانی‌ها به راحتی می‌توانند شرکت ثبت کنند.

در حال حاضر، ثبت شرکت در عمان کار ساده‌ای بوده و نیاز به مسیر اداری پیچیده ندارد. مناطق آزاد همه مراحل ثبت شرکت و اخذ اقامت را با هزینه مناسب انجام می‌دهند. همچنین برای شرکت‌های ایرانی که قصد ثبت شرکت در کشور اصلی با ۱۰۰ درصد سهام ایرانی را دارند، مراحل ثبت توسط سازمان توسعه سرمایه‌گذاری و صادرات عمان (اثراء) در زمان بسیار کم فقط برای شرکت‌های معتبر ایرانی که توسط اتاق مشترک معرفی شوند، انجام می‌شود. در حوزه سرمایه‌گذاری، شرکت‌های عمانی به حضور در ایران علاقه‌مند هستند و الان برخی از آنها حضور دارند. بانک‌های عمان آماده ارائه تسهیلات بانکی ۵۰ تا

۷۰ درصدی به پروژه‌هایی هستند که ایرانیان در عمان سرمایه‌گذاری کنند. شرکت‌های عمانی نیز آماده مشارکت هستند. با توجه به دانش فنی و توانمندی‌هایی که در ایران وجود دارد، می‌توان با این کشور مشارکت کرد که نتیجه آن، توسعه صادرات کالا و خدمات ایران خواهد بود.

یکی از دلایل اصلی مورد توجه قرار گرفتن عمان به‌عنوان مقصد صادراتی مربوط به چشم‌انداز روشن رشد سرمایه‌گذاری در این کشور است. در حال حاضر، چندین پروژه به‌ویژه در بخش زیرساخت‌های حمل‌ونقل و واحدهای صنعتی و همچنین بخش گردشگری در دست اجرا است. با توجه به سرمایه‌گذاری‌های در دست اجرا در بخش زیرساخت‌ها، تقاضا برای واردات کالاهای سرمایه‌ای، مواد خام و ماشین‌آلات در این کشور در حال افزایش است و این امر فرصت مناسبی برای صادرکنندگان ایران و رقبای تجاری آن ایجاد خواهد کرد.

به سبب عواملی همچون رشد سریع جمعیت این کشور، افزایش درآمد خانوار، توسعه شهرنشینی و مشارکت روزافزون زنان در بازار کار، انتظار می‌رود مصرف بخش خصوصی تا ۱۰ سال آتی رشد قابل توجهی را تجربه کند. این امر فرصت مناسبی برای توسعه صادرات کالاهای مصرفی به‌ویژه صادرات محصولات کشاورزی و صنایع غذایی به این کشور است.

با توجه به فرصت صادرات مجدد در کشور عمان پیشنهاد می‌شود که خدمات نهادهای مالی علاوه بر صادرات، حوزه صادرات مجدد را نیز دربرگیرد.

پی‌نوشت

1. Public-Private Partnerships.

۲. سهم ۱۳ درصدی در واردات جهان را به خود اختصاص داده است. همچنین ایالت متحده آمریکا دارای سهم ۹/۱ درصدی در صادرات و سهم ۹/۸ درصدی در واردات است.

۳. تمامی داده‌های تجاری در این گزارش براساس گزارش‌های ارائه شده از سوی کشور عمان برای صادرات و واردات خود از کشورهای مختلف در

Atlas media. (2018), <https://atlas.media.mit.edu/en/>.
BMI. (2017), Country risk Report, Oman. London: BMI.
Financial Times. (2017), Oman: Overall Performance and Position. London: FDI Stock FDI Intelligence.
unctad. (2018).
<http://investmentpolicyhub.unctad.org/unctad>. (2018).
<http://investmentpolicyhub.unctad.org/IIA/CountryOtherIias/99#iiaInnerMenu>.
United Nations. (2016), World Investment Report (Investment, Trade and International Policy Arrangements). New York: United Nations.

سایت‌های تجاری ارائه شده‌اند.

۴. البته کارمزد صدور برخی از ضمانت‌نامه‌ها تا ۲/۲۵ درصد نیز تعیین شده است (جدول ۷).

۵. سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)، سالانه در چند نوبت، شاخصی به نام ریسک کشوری را منتشر می‌کند که از صفر تا هفت عددگذاری شده و میزان ریسک موجود در هر کشور برای سرمایه‌گذاری را نشان می‌دهد.

6. Feasibility Study.

منابع

سازمان توسعه تجارت ایران. (۱۳۹۷). <http://www.tpo.ir>.
گرشاسبی (۱۳۹۷)، روش‌های تأمین مالی صادرات در ایران و ارائه راهکارهای سیاستی. تهران: مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی.